

WZORNIK

tradycyjnych haftów i koronek
ręcznika ludowego

Traditional embroidery
and lace patterns of folk towels

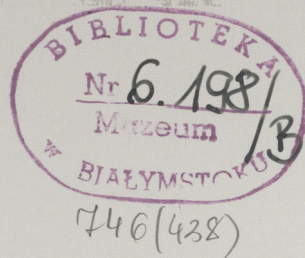
Узорнік традыцыйных гафтаў
і карунак народнага ручніка

HAFT KRZYŻKOWY

Cross-stitch

Гафт крыжыкам

Oddając w Państwa ręce to wydawnictwo dzielimy się z Wami swoją pasją – ręcznikiem ludowym. Od lat jest on w sferze naszych zainteresowań. Dziś Muzeum Podlaskie w Białymstoku posiada niemałe zbiory ręczników ludowych. Ich największa ilość znajduje się w Dziale Etnografii, Białostockim Muzeum Wsi oraz Muzeum w Bielsku Podlaskim, które nieprzerwanie od 2010 roku buduje reprezentatywną dla Ziemi Bielskiej kolekcję ręczników ludowych.

Niezwykłość tej kolekcji polega na tym, że ręcznik jest silnie związany z obrzędowością, która i obecnie jest żywa. Od wieków przypisywano temu niewielkiemu kawałkowi płótna metafizyczne znaczenie. Był on symbolem kontaktu człowieka z Bogiem, łączności z przodkami, wyrazem szacunku wobec świętości i świętych wizerunków.

Minęło już kilka lat odkąd zajmujemy się tym tematem, a mimo to nadal nie potrafimy się oprzeć estetycznym walorom ręczników, które co chwila odkrywają przed nami bogactwo wielobarwnych haftów i koronek. Z doświadczenia wiemy, że nie ma nic przyjemniejszego niż dzielenie się z innymi tym co sprawia nam największą radość. Nam daje ją oglądanie i odkrywanie piękna ręczników ludowych.

Wydając drukiem pierwszy z wzorników poświęcony haftom krzyżykowym, chcemy Państwa zachęcić do zmieniania i kreowania własnego otoczenia w zgodzie z tradycją. Kanon estetyczny, który Państwu proponujemy w niniejszym opracowaniu został zaczerpnięty właśnie z ręczników ludowych z kolekcji Muzeum Podlaskiego w Białymstoku. Mamy nadzieję, że spotka się on z pozytywnym odbiorem, przyczyniając się jednocześnie do zainteresowania tematem twórczości ludowej. Życzymy miłego oglądania i owocnej pracy inspirowanej tradycją.

Giving to your hands this publication we share our passion - a folk towel with you. It has been in our sphere of interest for years. Today the Podlaskie Museum in Białystok has a considerable collection of folk towels. The largest number of them is in the Department of Ethnography, the Village Museum in Białystok and the Museum in Bielsk Podlaski, which has been building a representative collection of folk decorative towels from the lands around Bielsk Podlaski continuously since 2010.

The uniqueness of this collection lies in the fact that a towel is strongly associated with the rituals which are still alive. Metaphysical significance has been attributed to this small piece of cloth for centuries. It has been a symbol of human contact with God, connection with ancestors, an expression of respect for the sanctity and sacred images.

It has been several years since we have dealt with this topic and we still cannot resist the aesthetic values of the towels which reveal a richness of multi-colored embroidery and lace to us every moment. We know from our experience that there is nothing more pleasant than sharing something which gives us the greatest joy with others. Thus, we gain joy by watching folk towels and discovering their beauty.

We would like to encourage you to change and create your own environment in accordance with tradition through the publication of the catalogue of cross-stitch patterns. An aesthetic canon that we are offering to you in this issue was taken from the folk towels from the collection of the Podlaskie Museum in Białystok. We hope that it will be received positively and, at the same time, will contribute to the interest in the topic of folk art. We wish you to enjoy watching the catalogue and the fruitful work inspired by tradition.

Museum in Bielsk Podlaski

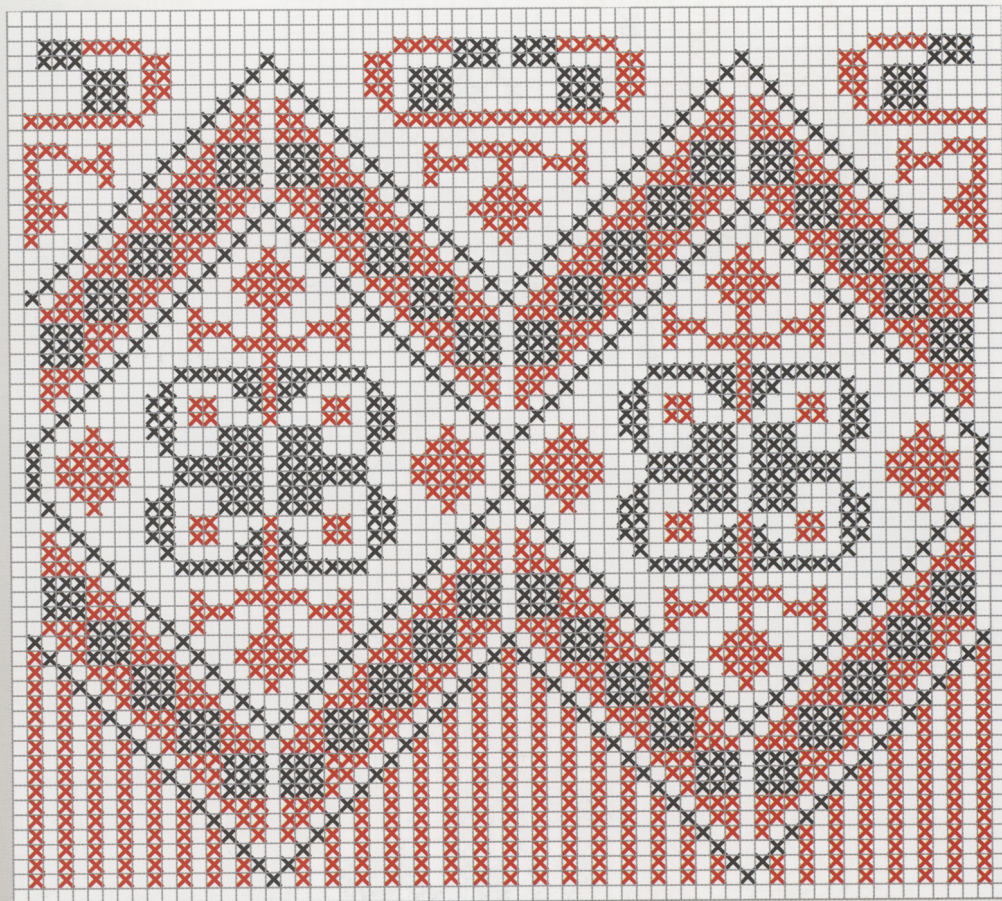
Пераказваючы ў Вашы рукі выданне, дзелімся сваім захапленнем – народным ручніком. Шмат гадоў мы цікавімся ім. Сёння Падляшскі Музей ў Беластоку мае вялікую калекцыю народных ручнікоў. Большая частка з іх знаходзіцца ў Ададзе Этнаграфіі, Беластоцкім Музеі Бёскі і ў Музеі ў Бельску Падляшскім, які пачынаючы з 2010 года збірае калекцыю ручнікоў Бельскай Зямлі.

Выключнасьць гэтай калекцыі заключаецца ў тым, што ручнік надалей цесна звязаны з усё яшчэ жывой абраднасцю. Вякамі гэты невялікі кавалак палатна надзяляўся метафізічным значэннем. Быў сівалам кантакту чалавека з Богам, лучнікамі з продкамі, выразам шанавання святасці і святых вобразаў.

Мінула некалькі гадоў ад моманту, калі мы пачалі займацца гэтай тэмай, але надалей захапляемся эспэтычнымі вартасцямі ручнікоў, якія штохвіліну адкрываюць нам багацце шматколерных вышывак і карунак. З досведу ведаем - няма нічога больш прыемнага чым магчымасць дзяліцца з іншымі тым, што дае нам найвялікую радасць. Наша радасць - агляданне і адкрыванне прыгажосці народных ручнікоў.

Публікуючы першы ўзорнік, прысвечаны вышыўцы крыжыкам, хочам заахвоціць Вас да змены і будавання свайго атачэння ў згодзе з традыцыяй. Этнычны канон, які прапануем у дадзеным выданні, - гэта адлюстраванне народных ручнікоў з калекцыі Падляскага Музея ў Беластоку. Спадзяемся, што прымеце яго станоўча і з зацікаўленнем. Зычым прыемнага аглядання і плённай працы, натхнёнай традыцыяй.

Калектыў Музея ў Бельску Падляшскім

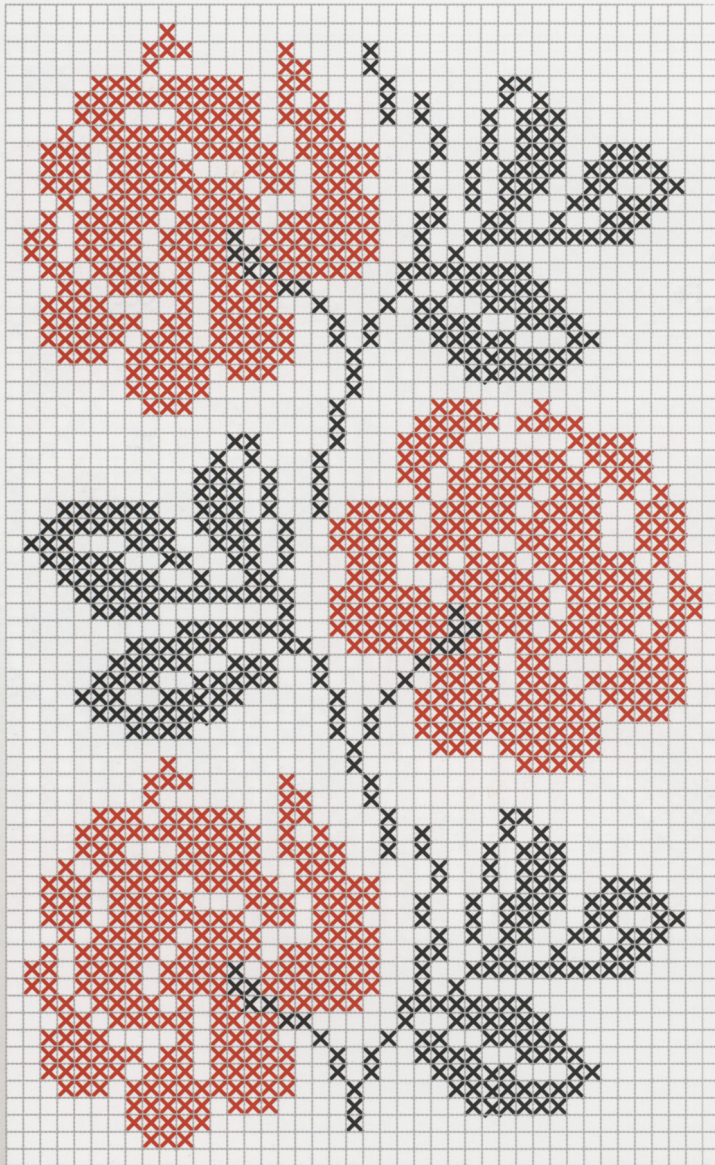

MBP/E/437

Bielsk Podlaski, pow. bielski, lata 50 XX w.

Bielsk Podlaski, Bielsk Podlaski County, 1950s

Бельск Падляшскі, Бельскі павет, 50-я гады XX ст.

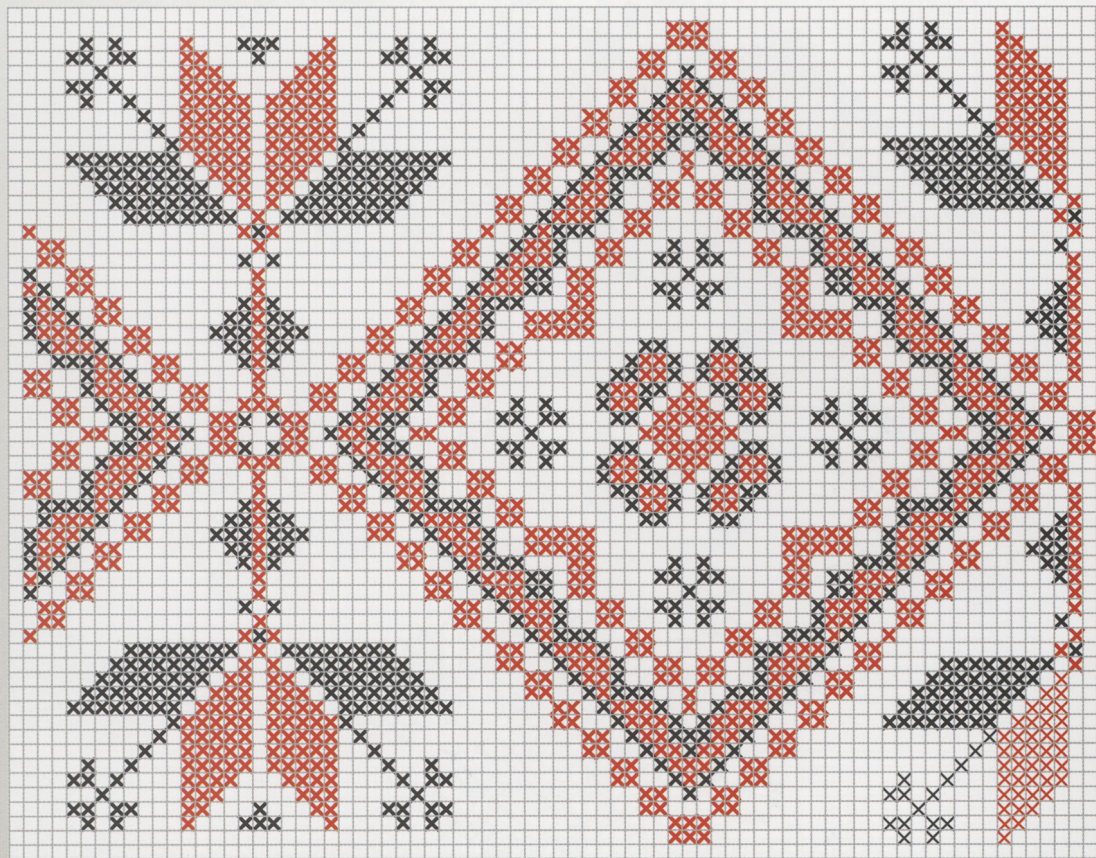

BMW/5082

Saki, pow, bielski, 1 poł. XX w.

Saki, Bielsk Podlaski County, first half of XX c.

Сакі, Бельскі павет, 1-я палова XX ст.

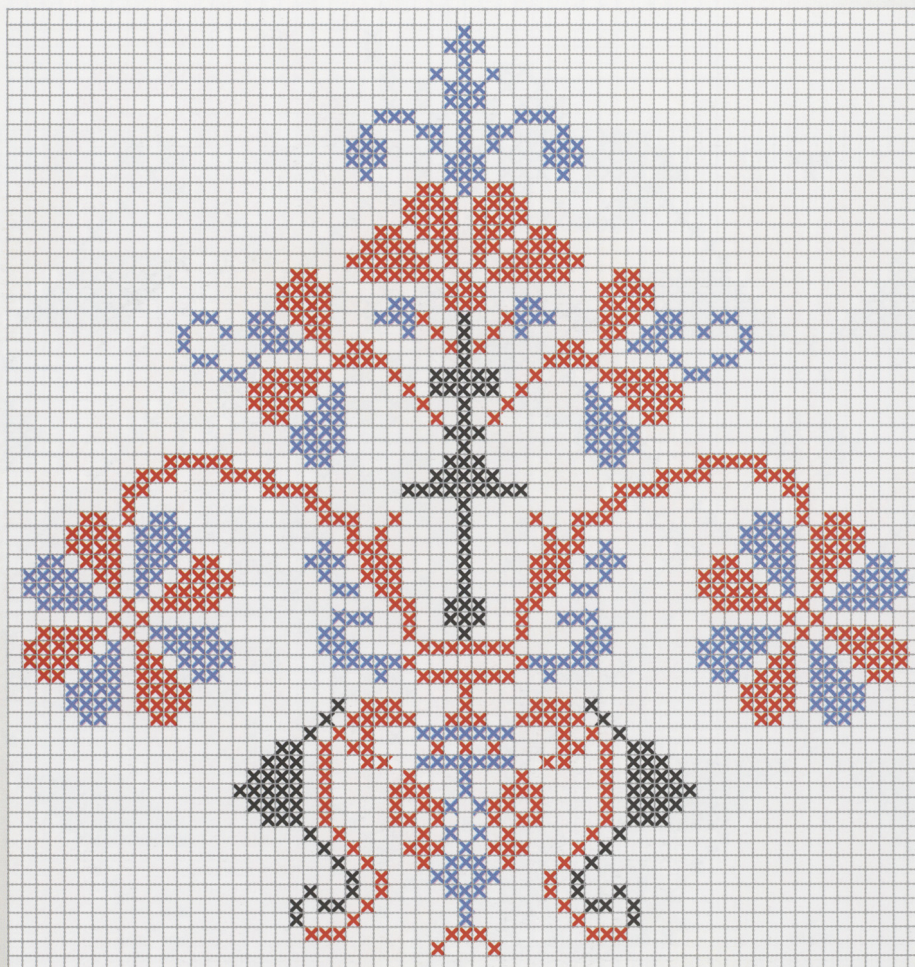

MBP/E/96

Łoknica, pow. bielski

Łoknica, Bielsk Podlaski County

Локніца, Бельскі павет

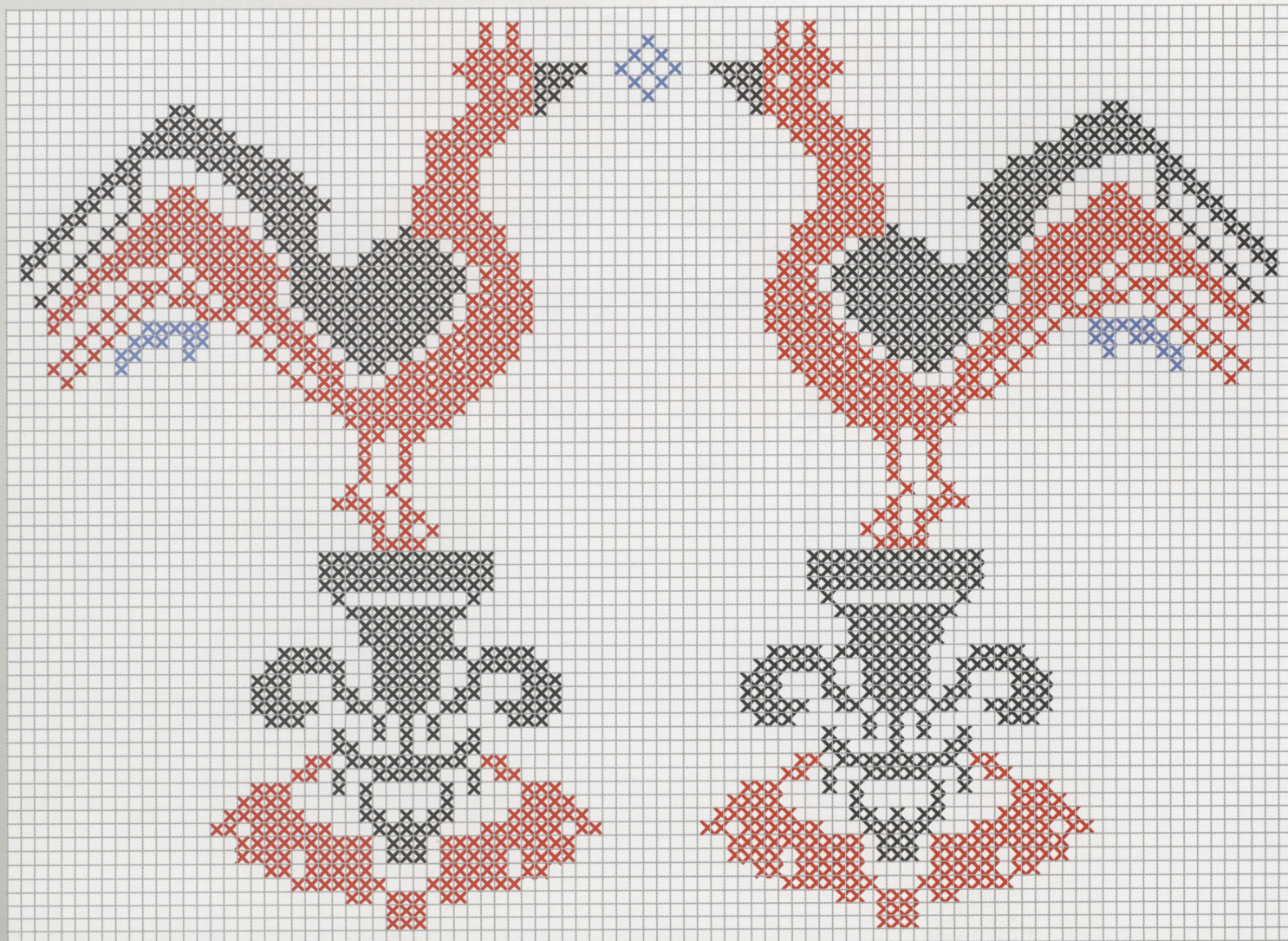
BMW/7053

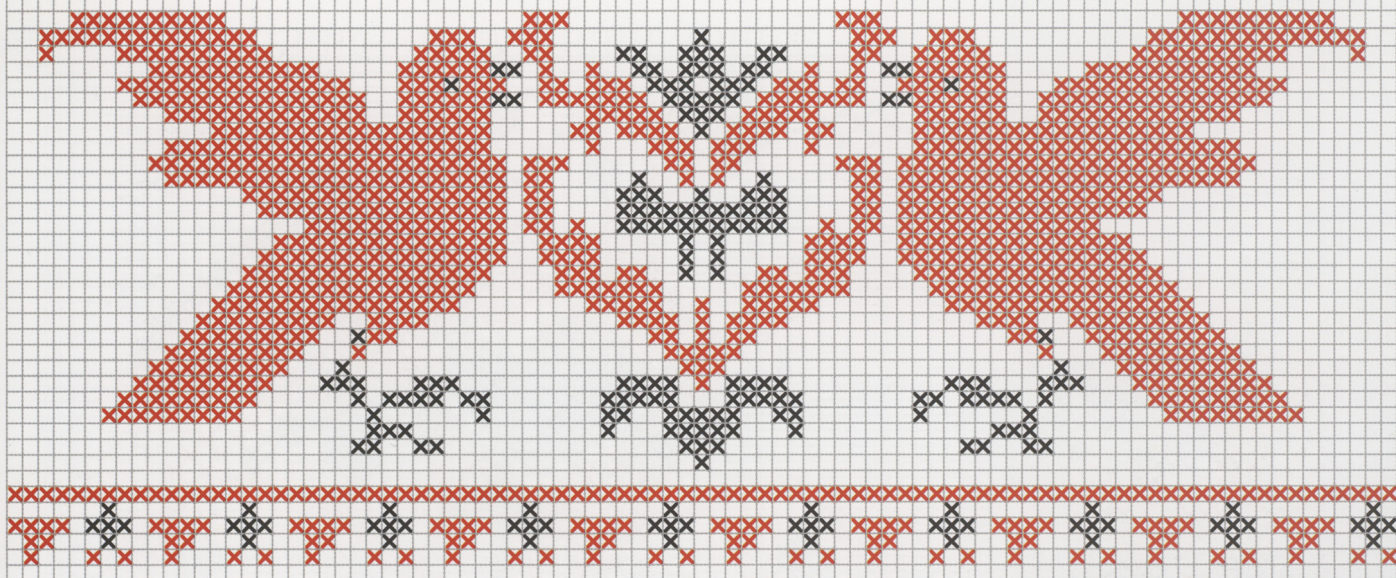
Klejniki, pow. hajnowski, 1 poł. XX w.

Klejniki, Hajnówka County, first half of XX c.

Клейнікі, Гайнаўскі павет, 1-я палова XX ст.

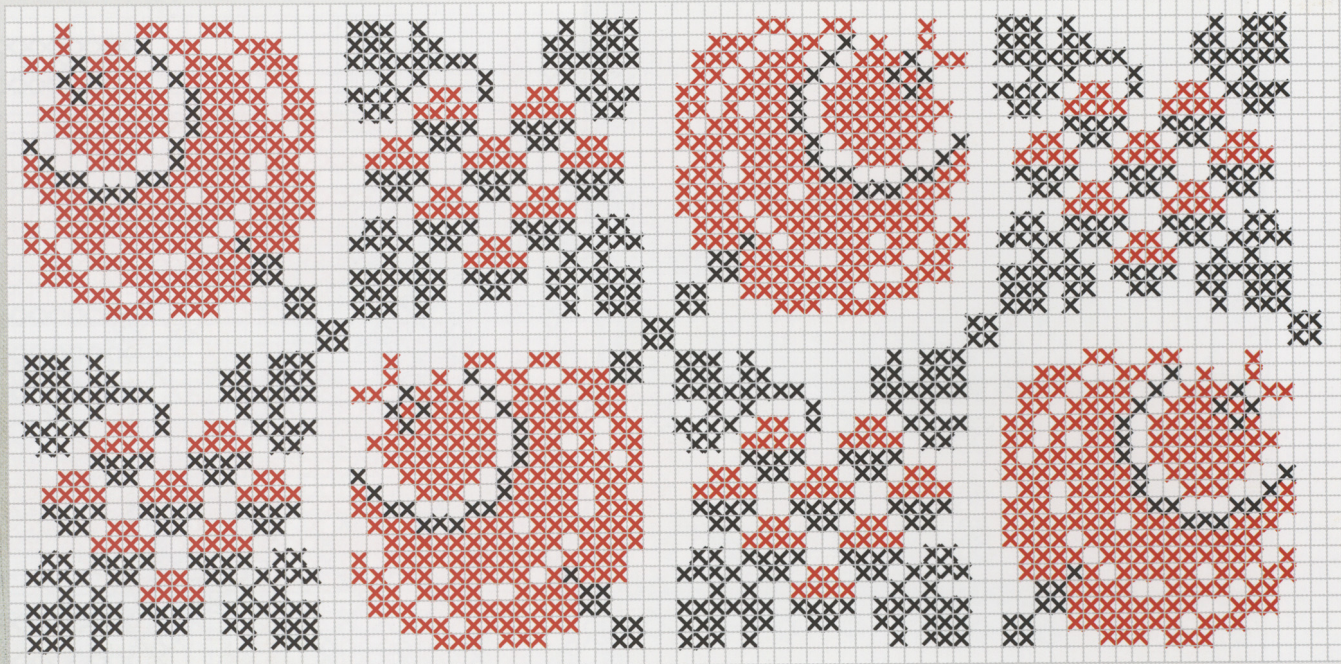
MBP/E/97

Łoknica, pow. bielski

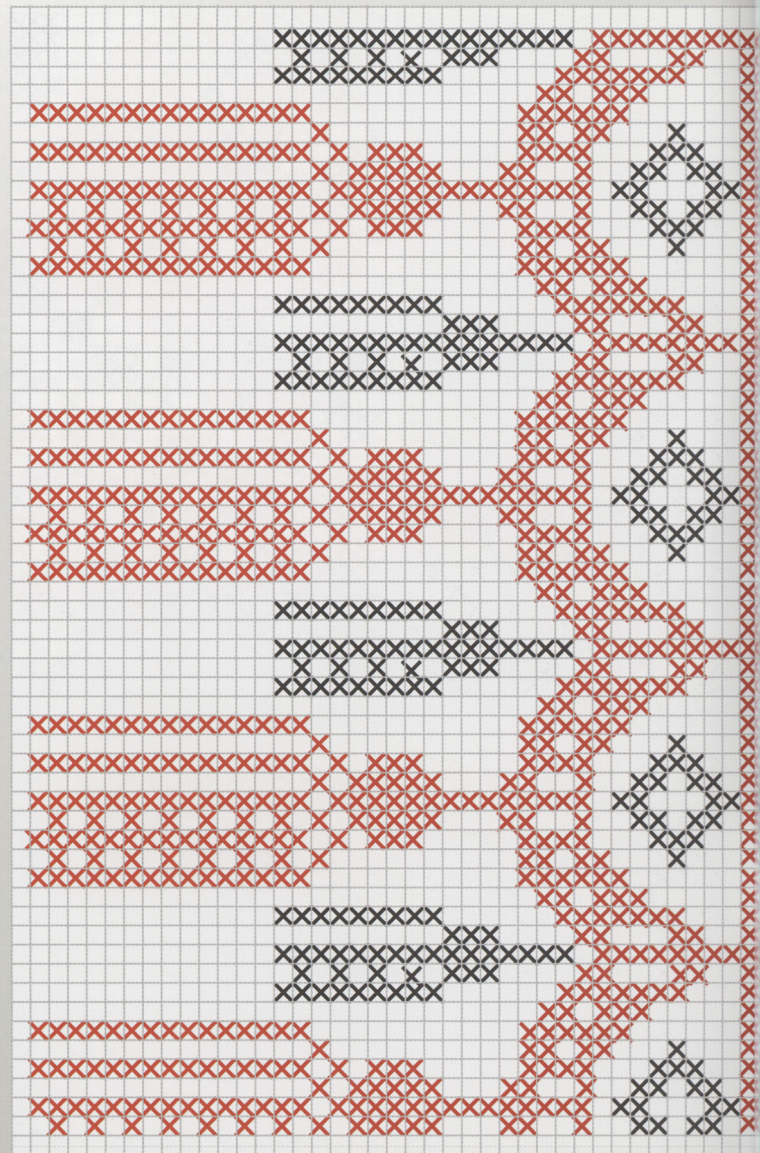
Łoknica, Bielsk Podlaski County

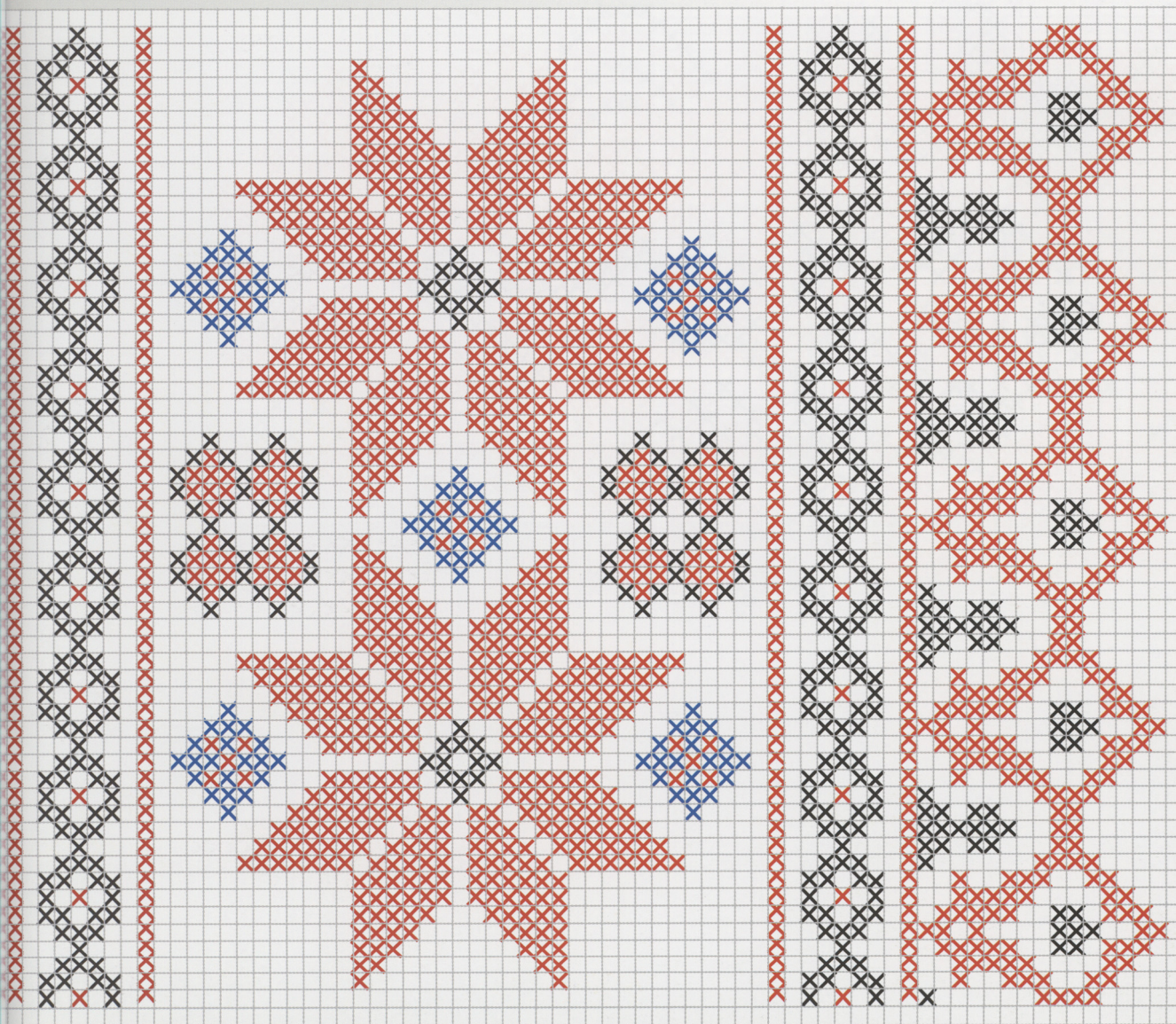
Локніца, Бельскі павет

MB/E/2633
 Lachy, pow. hajnowski
 Lachy, Hajnówka County
 Ляхі, Гайнаўскі павет

BMW/4886

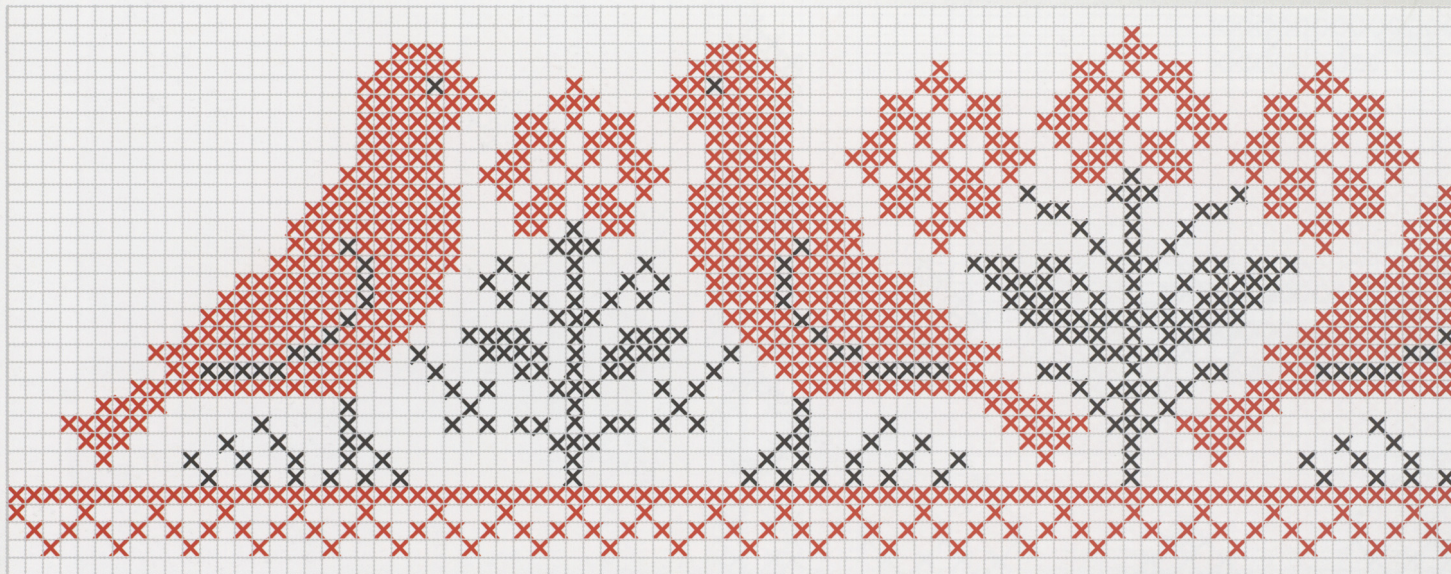
Deniski, pow. bielski,

I poł. XX w.

Deniski, Bielsk Podlaski County,
first half of XX c.

Дзяніскі, Бельскі паве́т,

I-я палова XX ст.

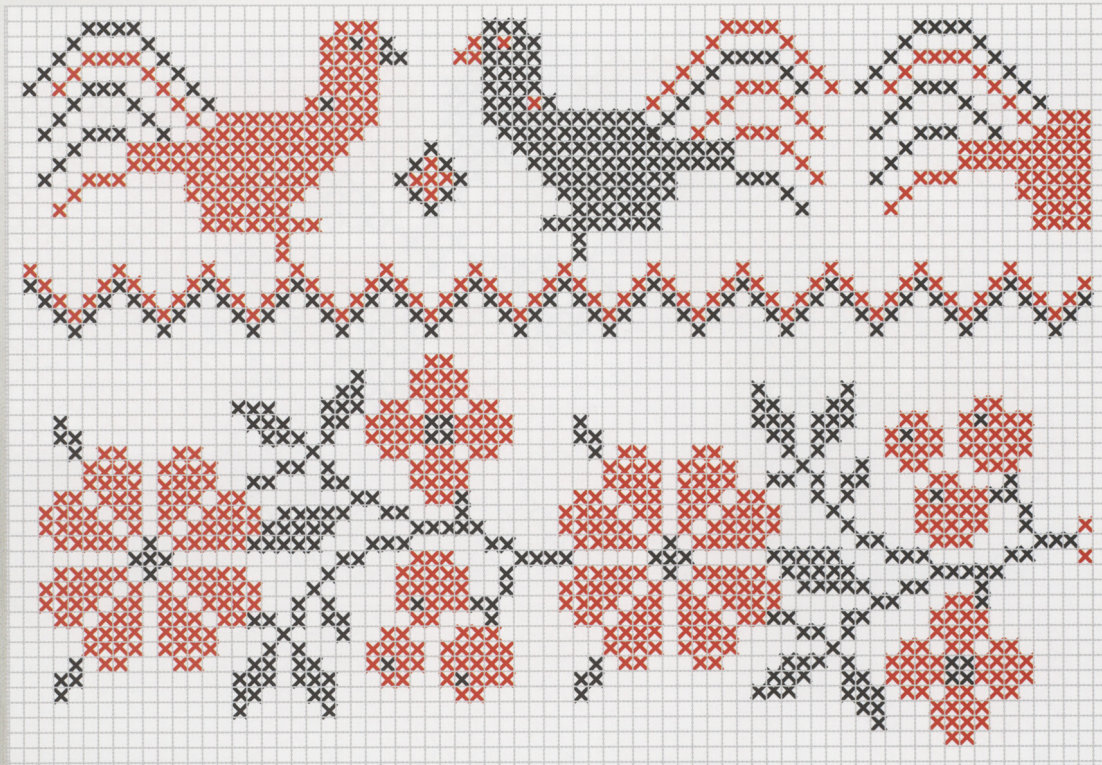

MB/E/5152

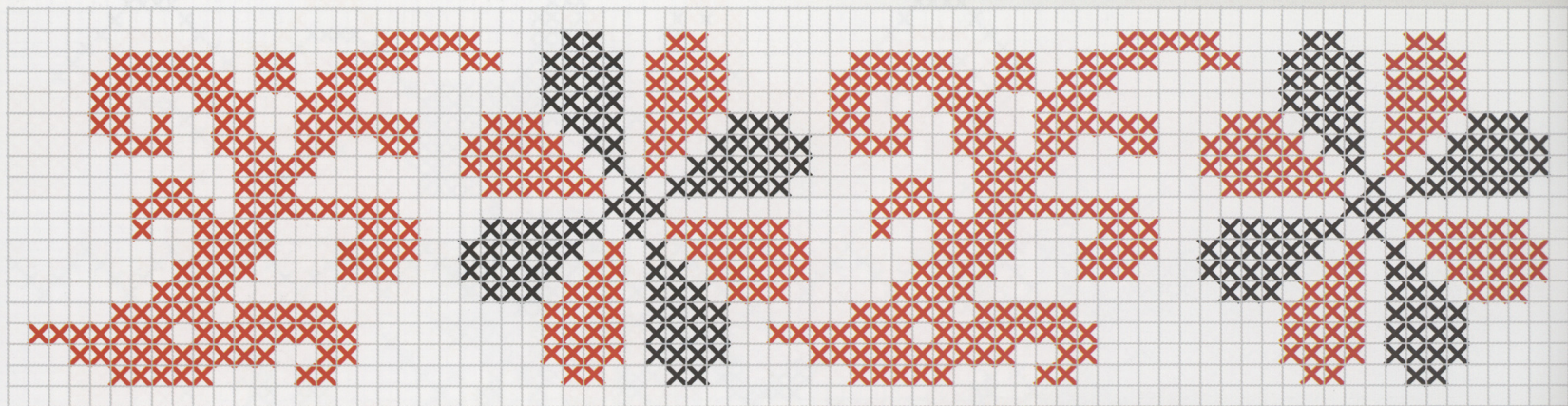
Narewka, pow. hajnowski, I poł. XX w.

Narewka, Hajnówka County, first half of XX c.

Нараўка, Гайнаўскі павеі, I-я палова XX ст.

MB/E/3422
 Odrynki, pow. hajnowski
 Odrynki, Hajnówka County
 Адрынки, Гайнаўскі паве́т

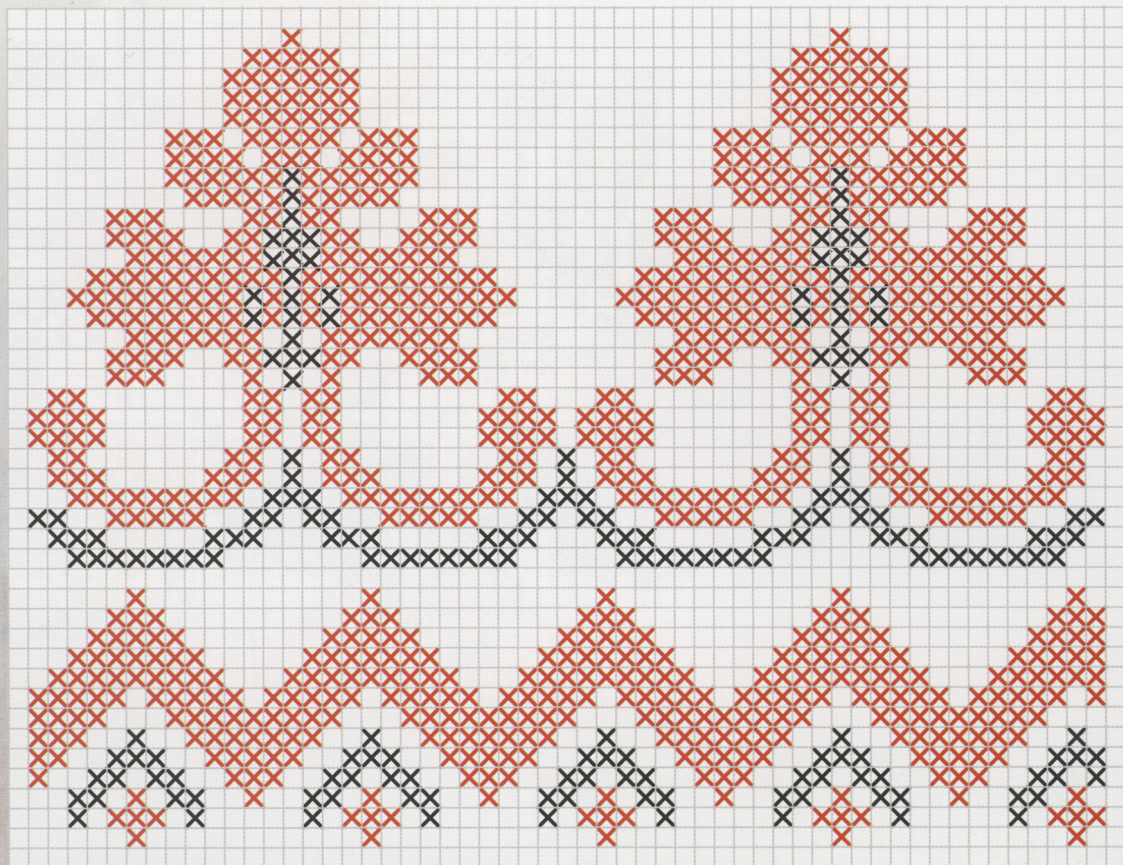

BMW/5084

Saki, pow. hajnowski, I poł. XX w.

Saki, Hajnówka County, first half of XX c.

Соцы, Гайнаўскі павеі, І-я палова XX ст.

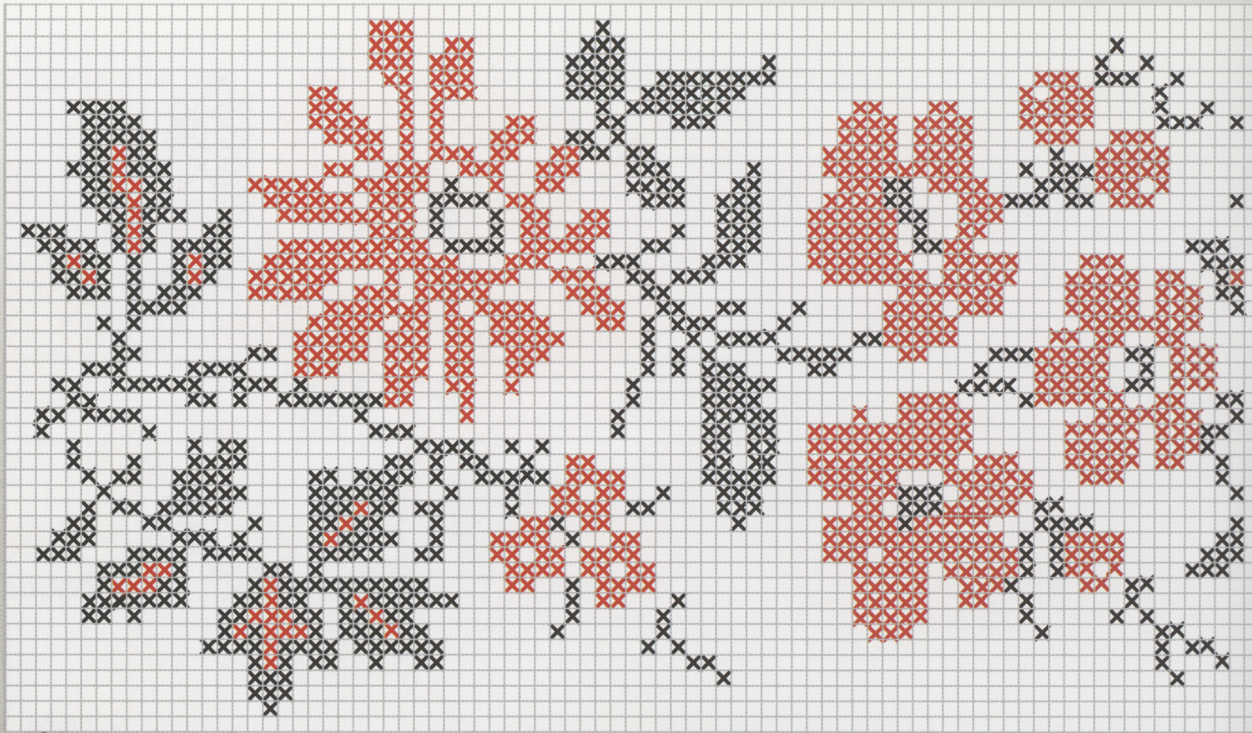

MB/E/2634

Lachy, pow. hajnowski

Lachy, Hajnówka County

Ляхі, Гайнаўскі павеі

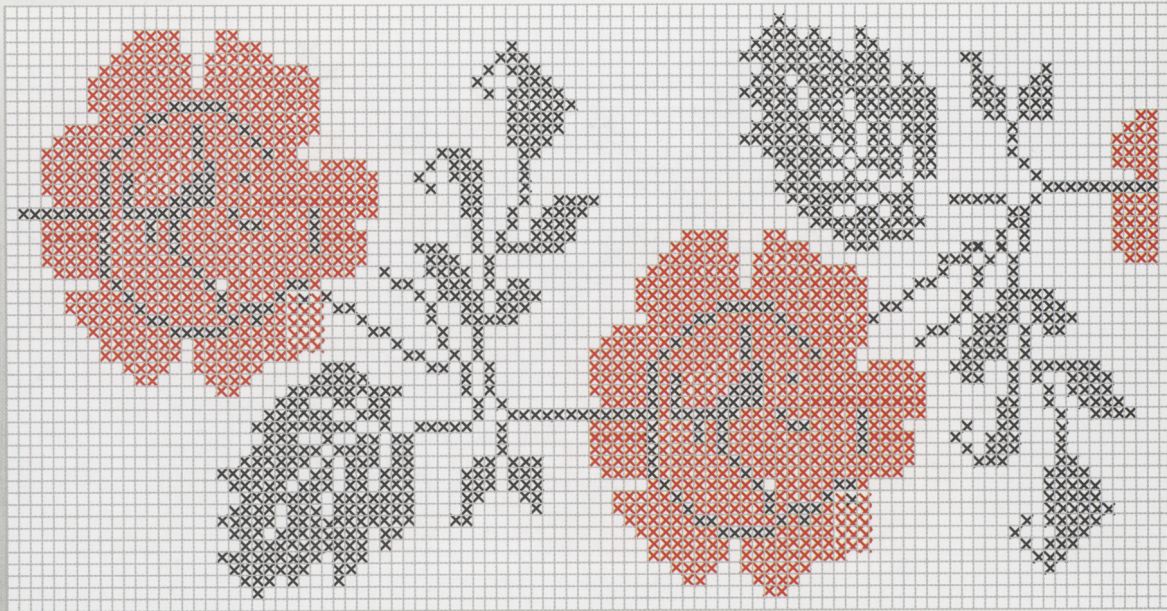
MB/E/2720

Soce, pow. hajnowski, przed 1914 r.

Soce, Hajnówka County, before 1914

Соцы, Гайнаўскі павет, перад 1914 г.

M J

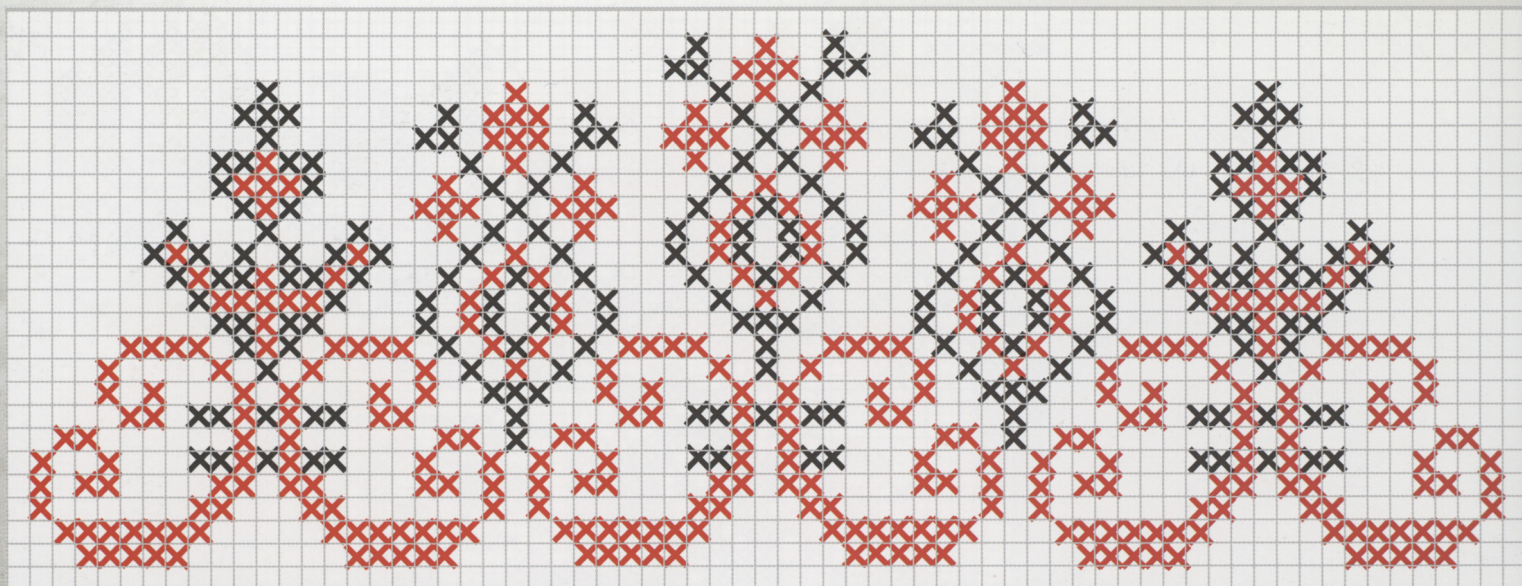

BMW/4885

Deniski, pow. bielski, I poł. XX w.

Deniski, Bielsk Podlaski County, first half of XX c.

Дзяніскі, Бельскі павет, I-я палова XX ст.

MBP/E/527

Babia Góra, pow. hajnowski, lata 40 XX w.

Babia Góra, Hajnówka County, the 1940s

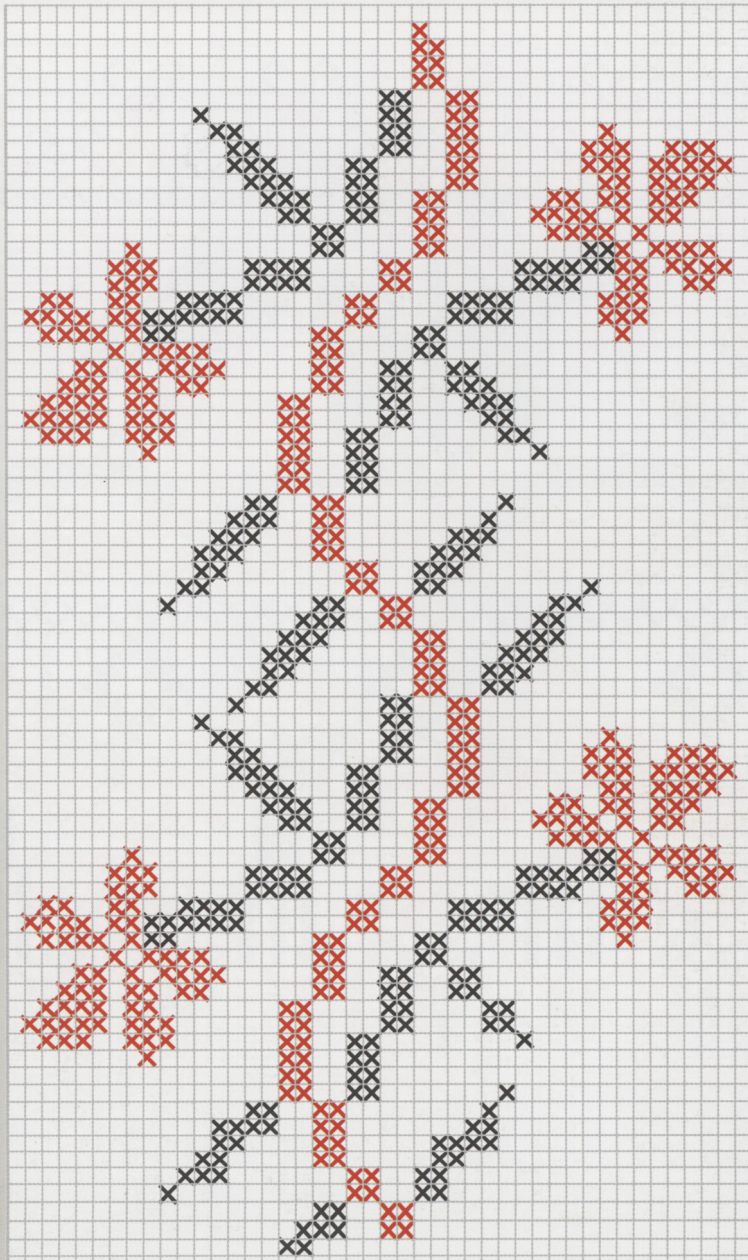
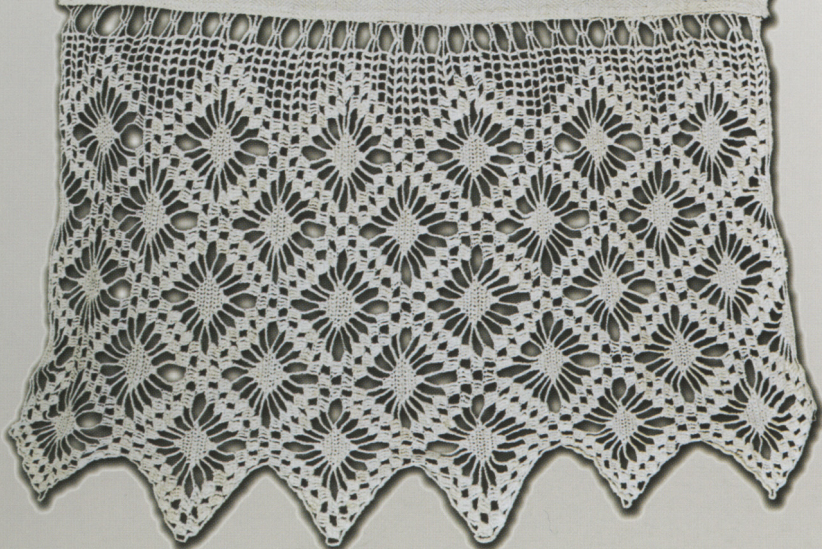
Баб'я Гара, Гайнаўскі павет, 40-я гады XX ст.

MBP/E/679

Zajączki, pow. białostocki, lata 70 XIX w.

Zajączki, Białystok County, the 1870s

Зайчыкі, Беластоцкі павет, 70-я гады XIX ст.

МВР/Е/550

Торчыкаў, pow. bielski, lata 40 XX w.

Торчыкаў, Bielsk Podlaski County, the 1940s

Талчыкалы, Бельскі павет, 40-я гады XX ст.

MBP/E/45¹

Długi Bród, pow. hajnowski, lata 40 XX w.

Długi Bród, Hajnówka County, the 1940s

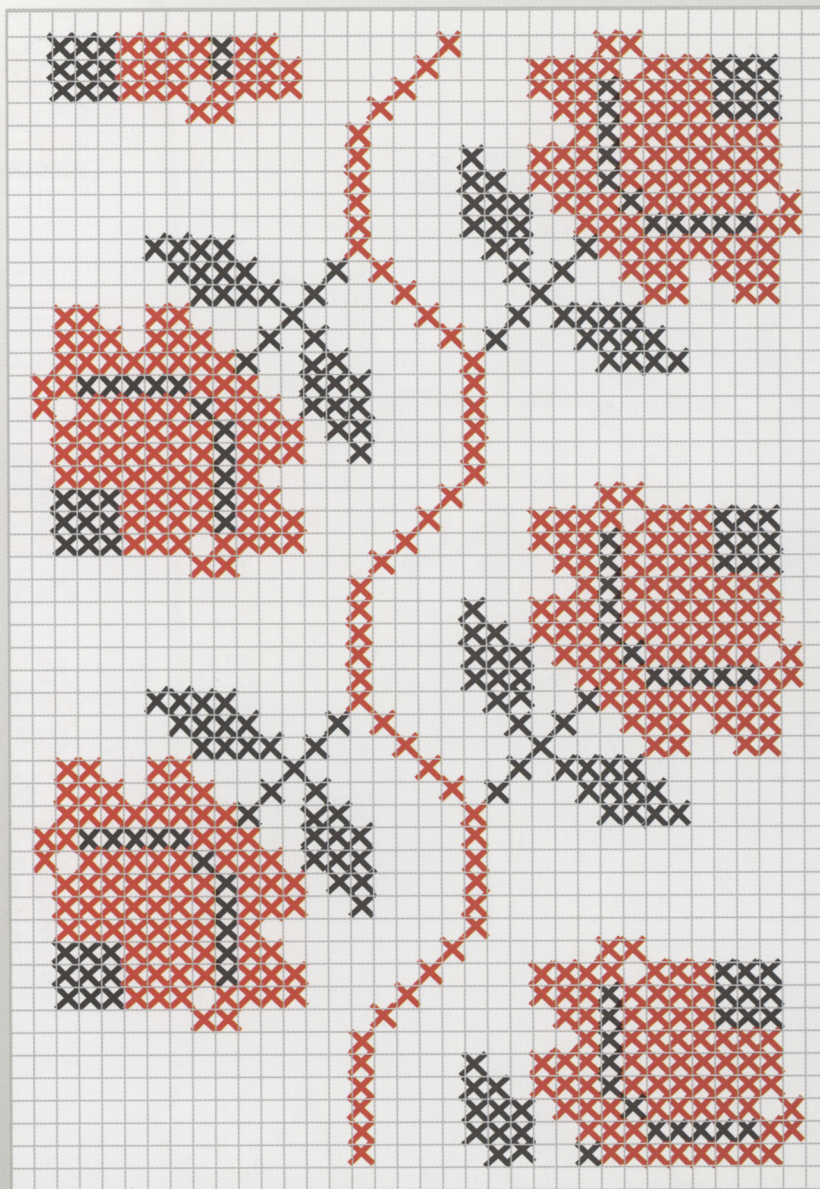
Доўгі Брод, Гайнаўскі павет, 40-я гады XX ст.

MB/E/3807

Koszki, pow. bielski

Koszki, Bielsk Podlaski County

Кошки, Бельскі павет

MBP/E/452
 Długi Bród, pow. hajnowski, lata 40 XX w.
 Długi Bród, Hajnówka County, the 1940s
 Доўгі Брод, Гайнаўскі павеі, 40-я гады XX ст.

MB/E/4900

Dubiażyn, pow. bielski, 1934 r.

Dubiażyn, Bielsk Podlaski County, 1934

Дубяжын, Бельскі павет, 1934 г.

MBP/E/551

Topczykały, pow. bielski, lata 40 XX w.

Topczykały, Bielsk Podlaski County, the 1940s

Тапчыкалы, Бельскі павет, 40-я гады XX ст.

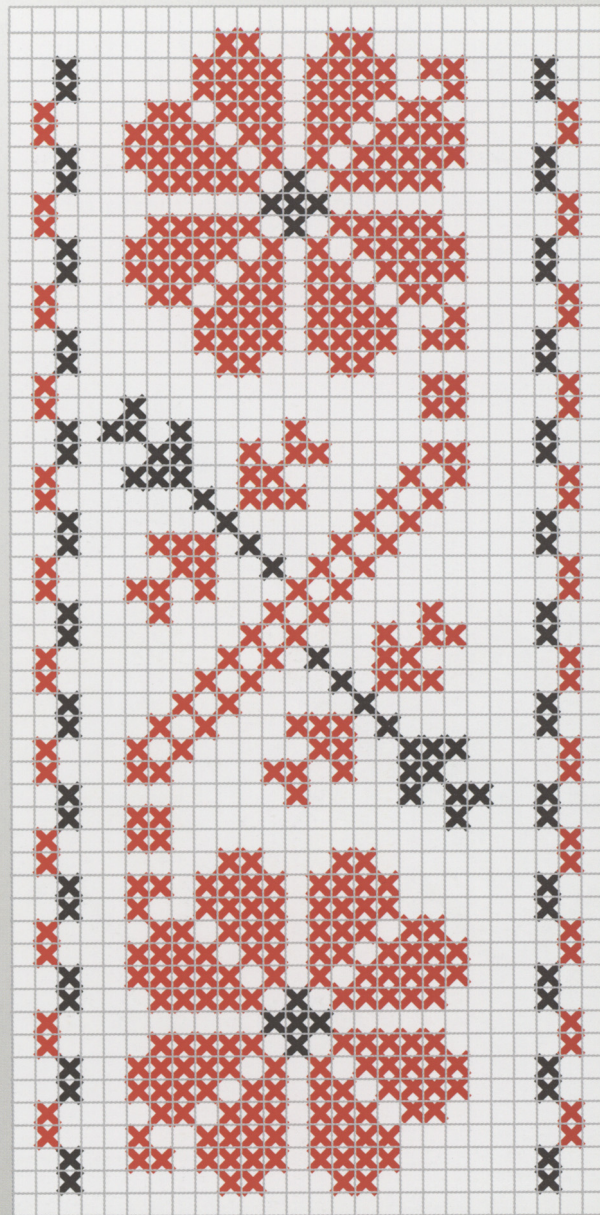

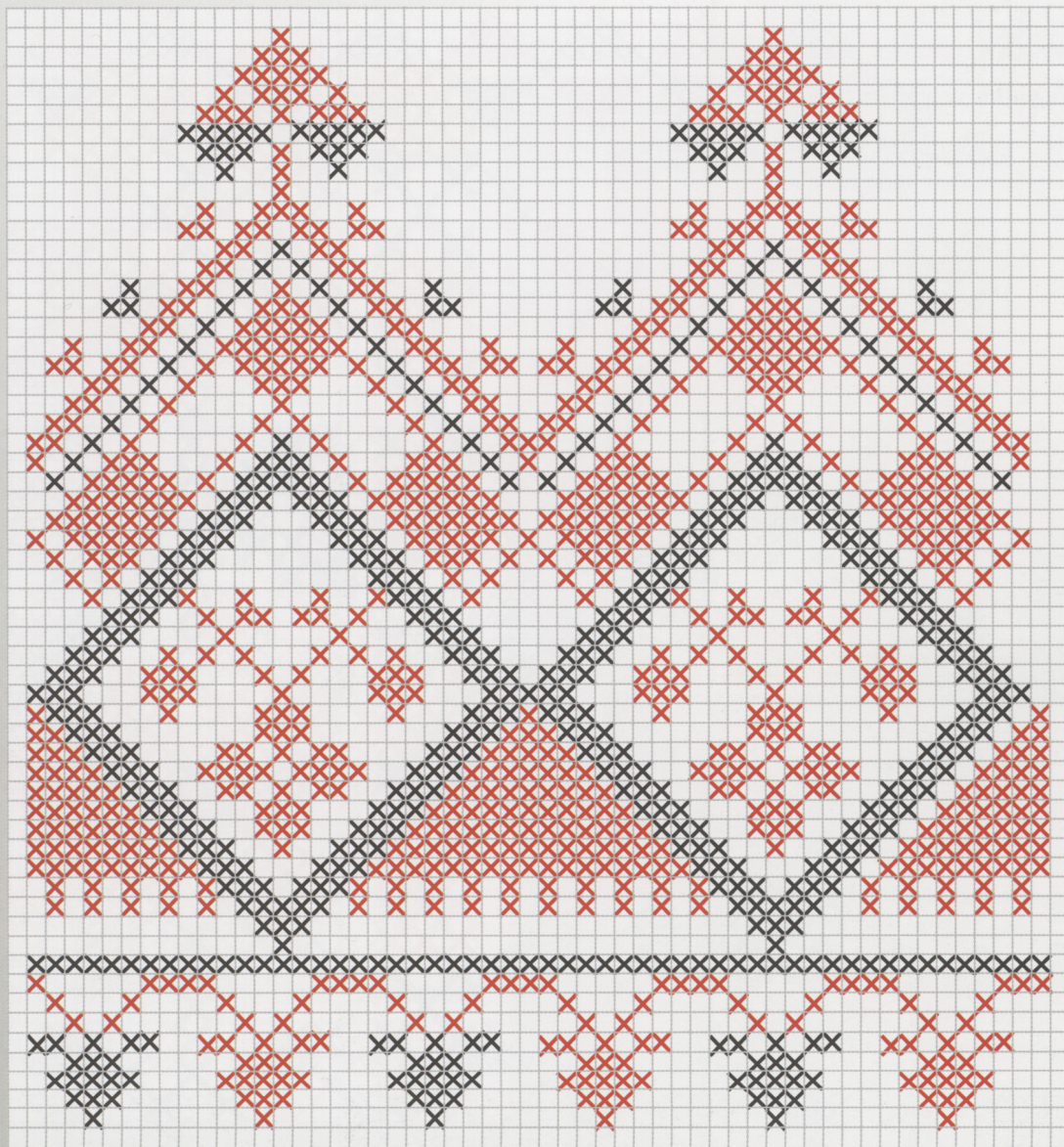
MB/E/3822

Białki, pow. hajnowski

Białki, Hajnówka County

Бялкі, Гайнаўскі павет

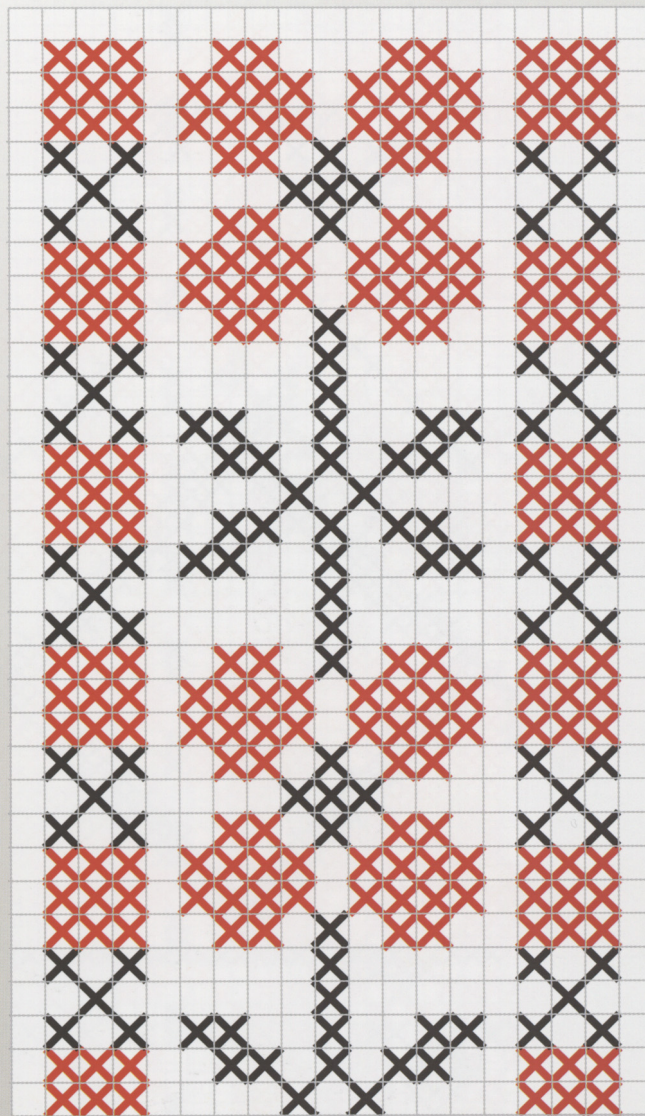

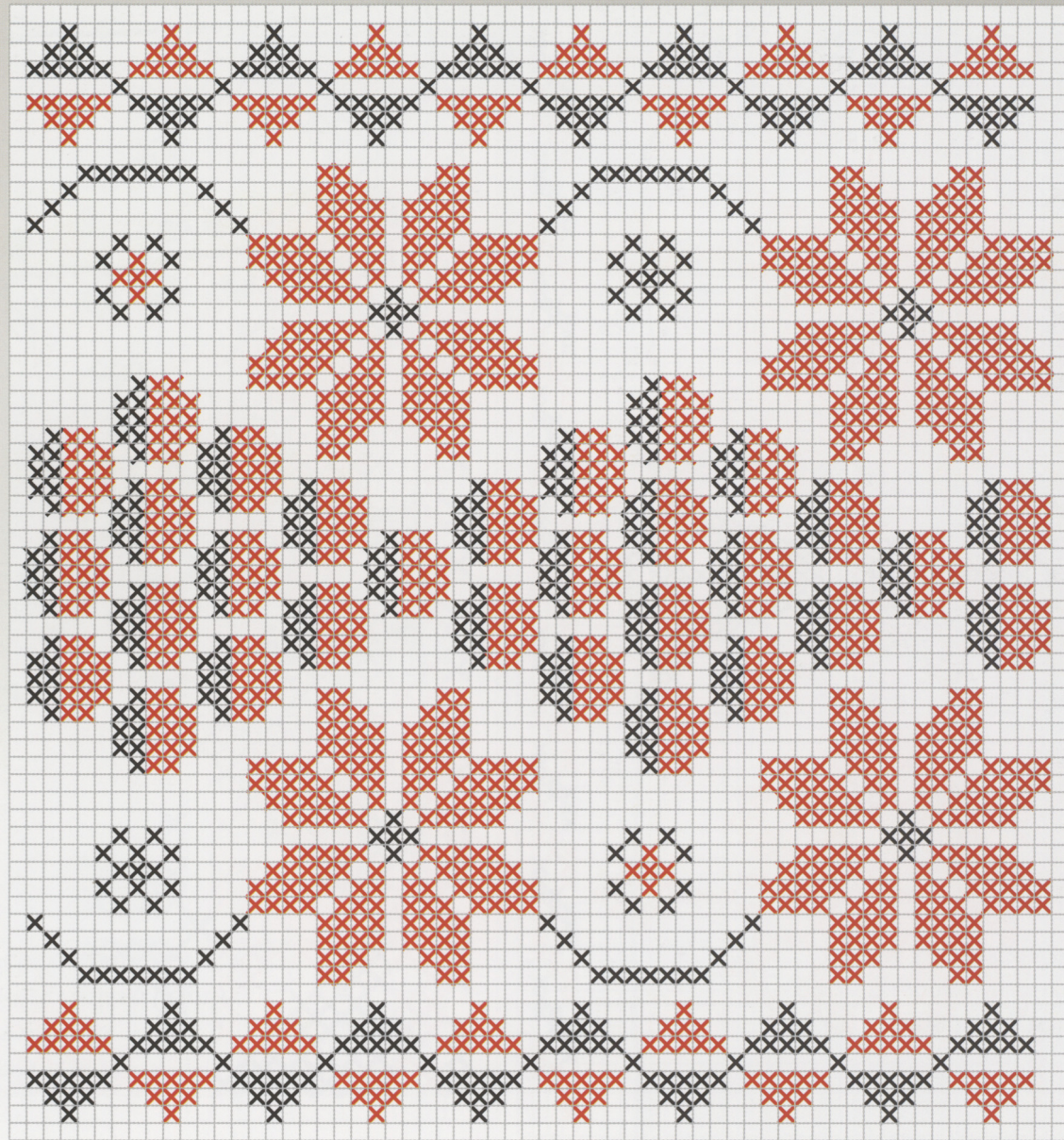
MB/E/3437

Eliaszuki, pow. hajnowski, ok. 1900 r.

Eliaszuki, Hajnówka County, about 1900

Ляшукі, Гайнаўскі павет, каля 1900 г.

MB/E/4905

Koszki, pow. bielski

Koszki, Bielsk Podlaski County

Кошки, Бельскі павет

MB/E/9626

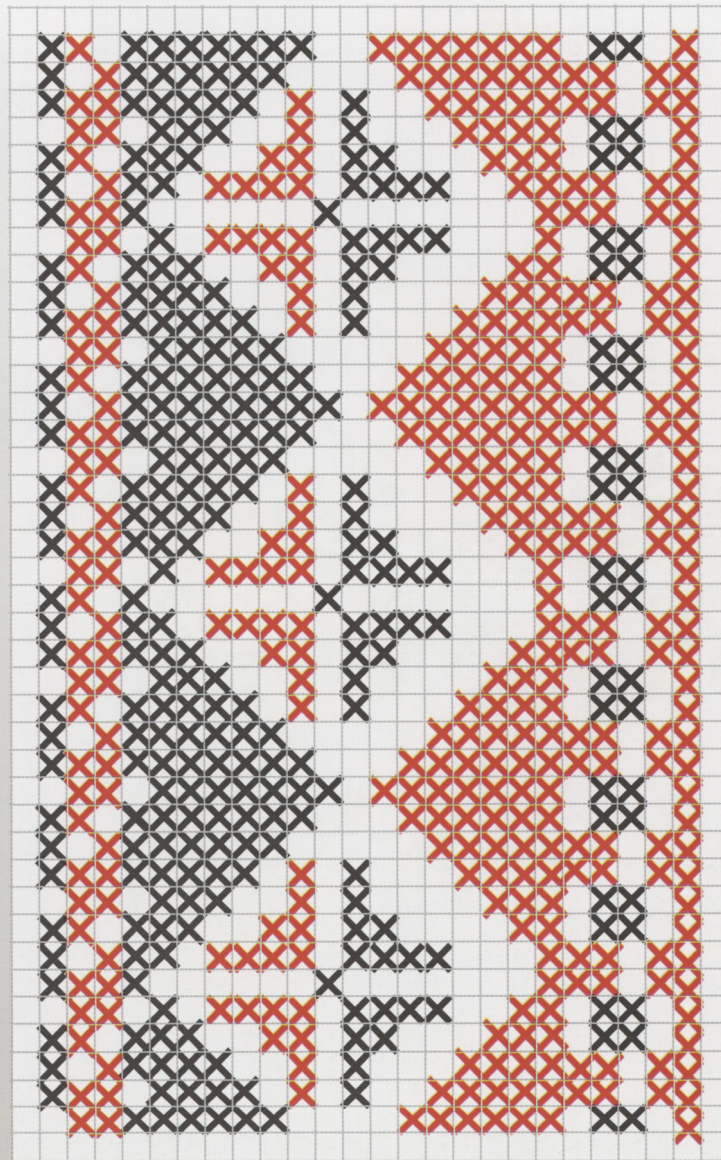
Orla, pow. bielski, przed 1939 r.

Orla, Bielsk Podlaski County, before 1939

Орля, Бельскі павет, перад 1939 г.

GP

6

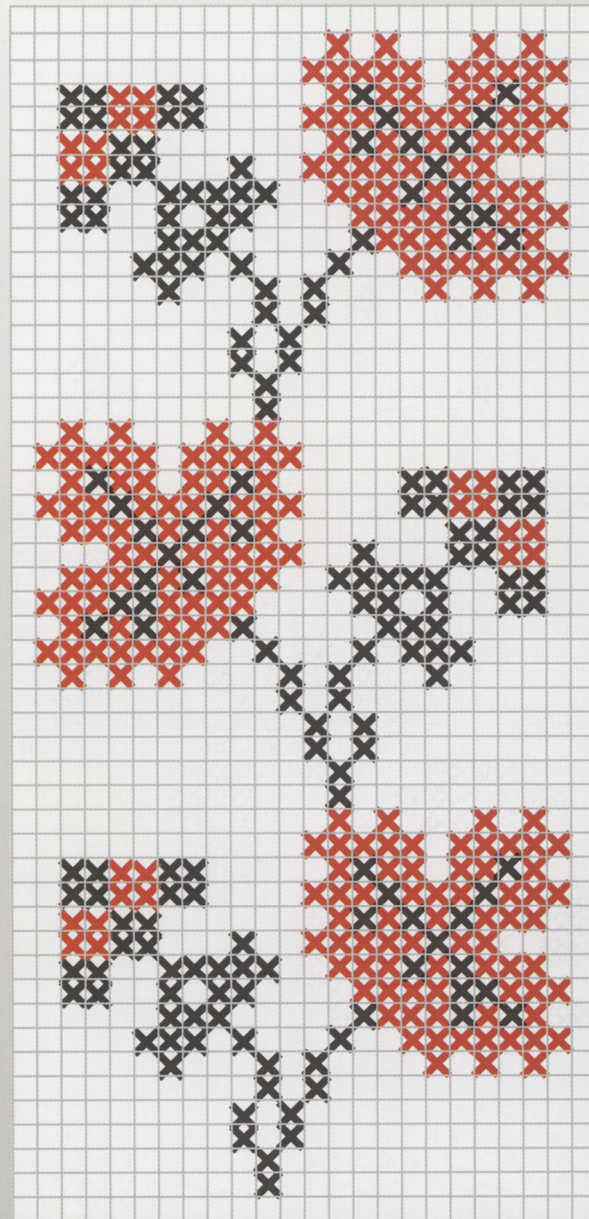

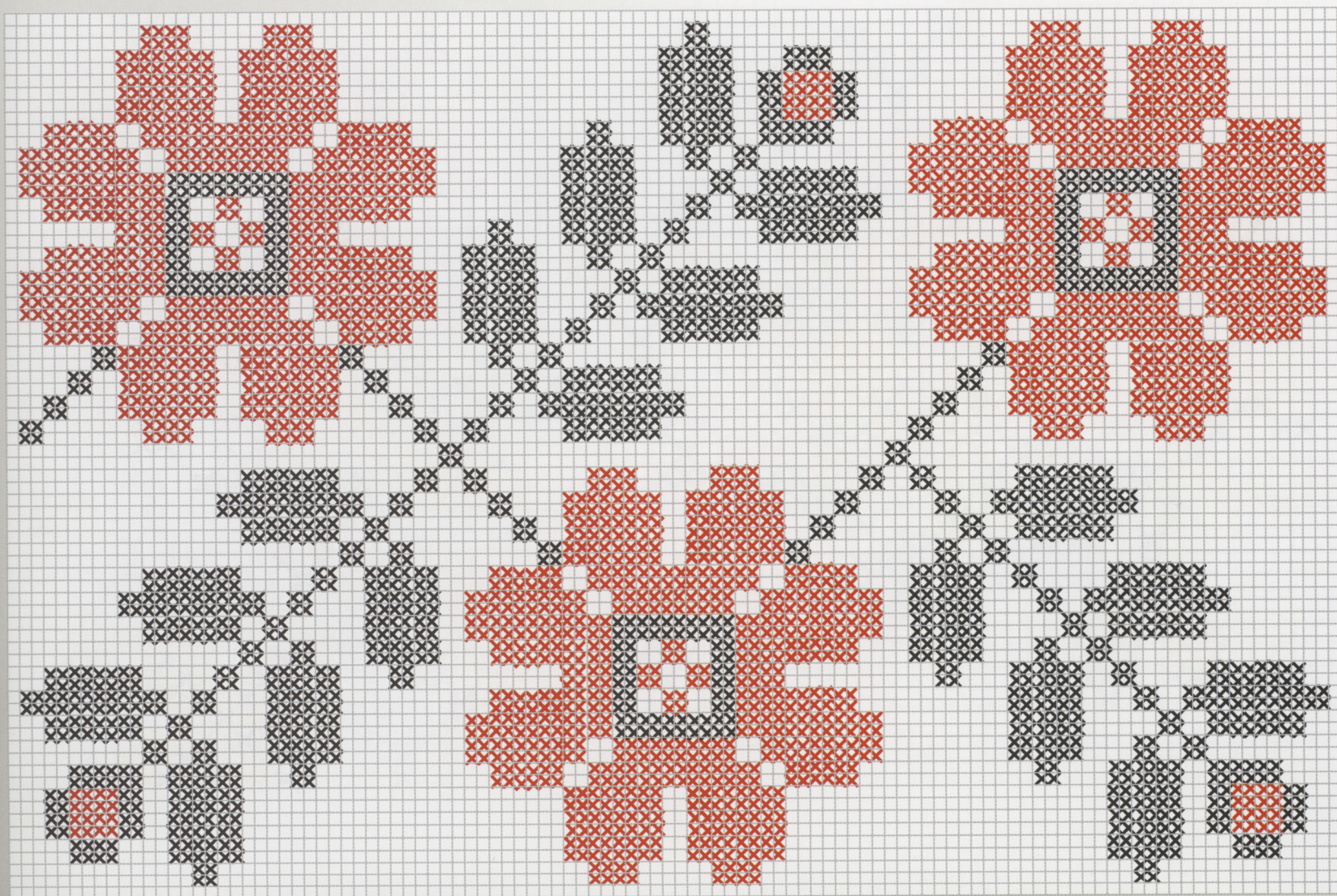
MB/E/3442

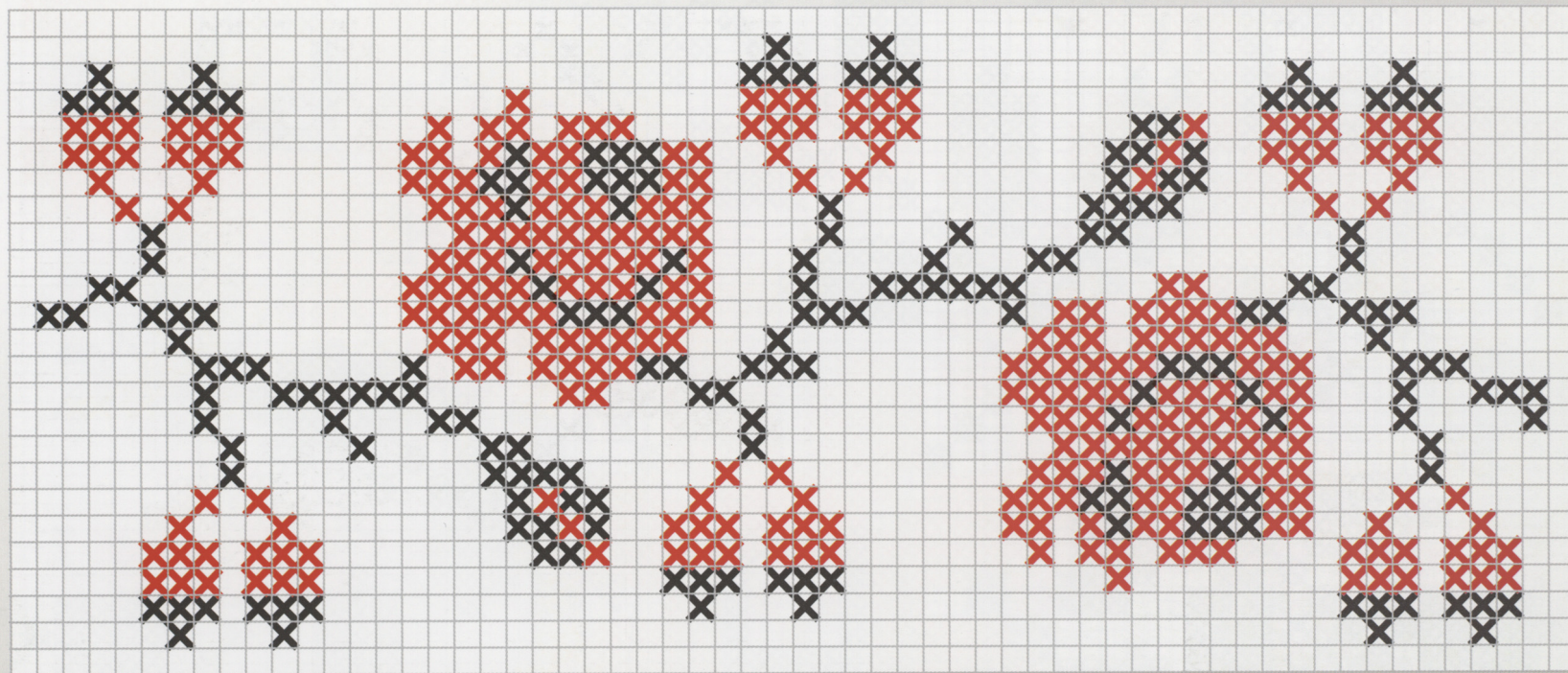
Łuka, pow. hajnowski

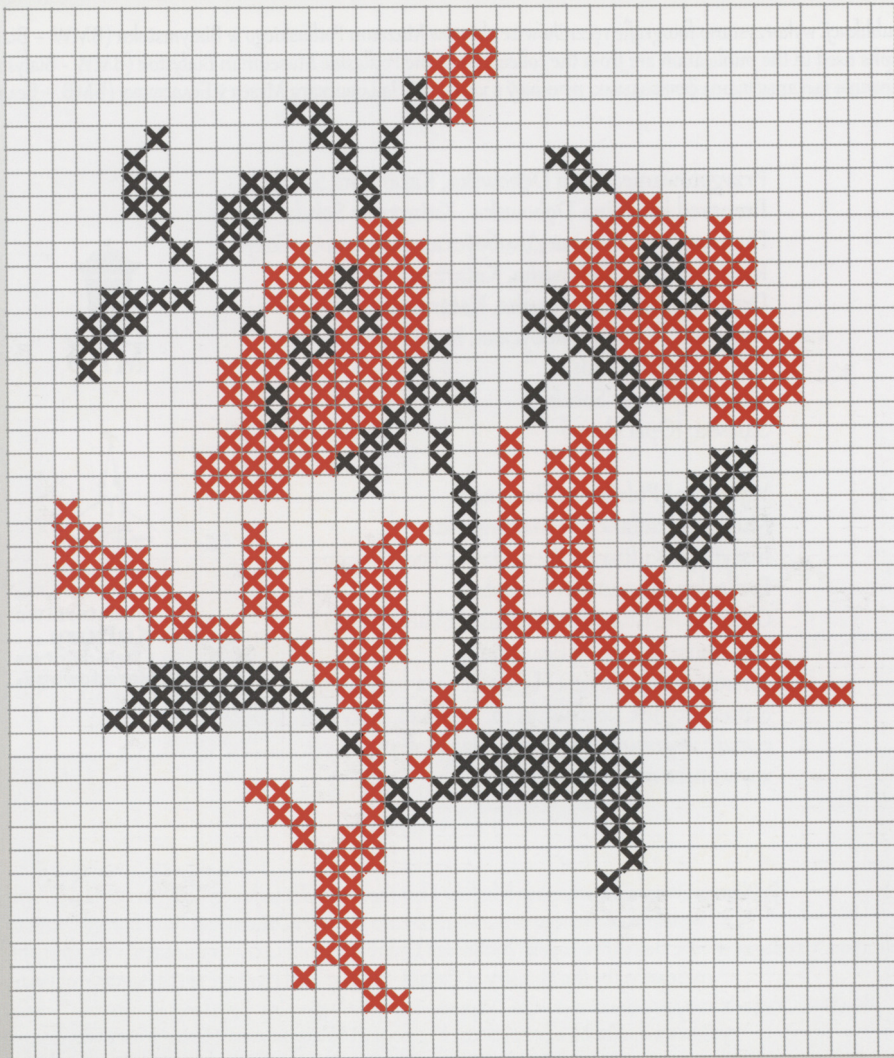
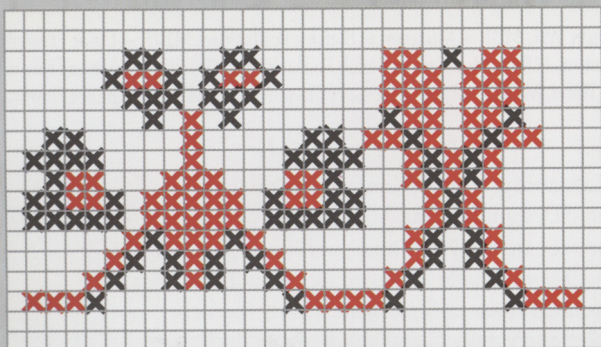
Łuka, Hajnówka County

Лука, Гайнаўскі павет

MB/E/3143

Makówka, pow. hajnowski

Makówka, Hajnówka County

Макаўка, Гайнаўскі павет

W publikacji wykorzystano fotografie ręczników ze zbiorów Muzeum Podlaskiego w Białymstoku (BMW – Białostockie Muzeum Wsi, MBP – Muzeum w Bielsku Podlaskim, MB/E – Dział Etnografii).
Photographs used in the publication are from the collections of the Podlaskie Museum in Białystok (BMW - Białystok Village Museum, MBP - Museum in Bielsk Podlaski, MB/E - Department of Ethnography).
У публікацыі выкарыстаны фотаздымкі ручнікоў з калекцыі Падляшскага Музея ў Беластоку (БМВ – Беластоцкі Музей Вёскі, МБП – Музей у Бельску Падляшскім, МБ/Э – Адрзел Этнаграфіі)

Przygotowanie: Alina Dębowska, Katarzyna Sołub
Prepared by: Alina Dębowska, Katarzyna Sołub
Падрыхтоўка: Аліна Дэмбоўская, Кацярына Солуб
Rysunki: Alina Dębowska, Katarzyna Sołub
Drawings: Alina Dębowska, Katarzyna Sołub
Малюнкі: Аліна Дэмбоўская, Кацярына Солуб
Zdjęcia: Jerzy Sołub
Photos by: Jerzy Sołub
Здымкі: Юры Солуб

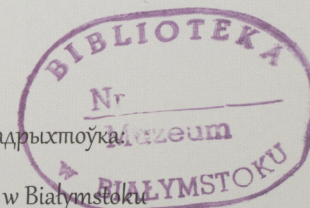
Wydawca/ Publisher/ Выдавец:
Muzeum Podlaskie w Białymstoku
Instytucja Kultury Województwa Podlaskiego
Podlaskie Museum in Białystok
Cultural Institution of Podlaskie Voivodeship
Падляшскі Музей у Беластоку
Установа Культуры Падляшскага ваяводства
Ratusz, Rynek Kościuszki 10, 15 – 426 Białystok
e-mail: muzeum@muzeum.bialystok.pl
www.muzeum.bialystok.pl

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

Opracowanie graficzne: Kordian Michalski
Graphic Design: Kordian Michalski
Графічная апрацоўка: Кардыян Міхальск
Tłumaczenie: Natalla Gierasimiuk, Anna Lachowicz
Пераклад: Наталля Герасімяк, Ганна Ляховіч
Translation: Natalla Gierasimiuk, Anna Lachowicz

Opracowanie/Prepared by/ Падрыхтоўка:
Muzeum w Bielsku Podlaskim
Oddział Muzeum Podlaskiego w Białymstoku
Museum in Bielsk Podlaski
Branch of Podlaskie Museum in Białystok
Музей у Бельску Падляшскім
Адрзел Падляшскага Музея ў Беластоку
ul. Mickiewicza 45, 17 – 100 Bielsk Podlaski
tel. 85 730 22 44, tel. kom. 509 336 841
e-mail: muzeum.bielsk@muzeum.bialystok.pl

Publikacja „Wzornik tradycyjnych haftów i koronek ręcznika ludowego. Haft krzyżykowy” - efekt projektu „Ręcznik ludowy z okolic Bielska Podlaskiego - haft i korona”
współfinansowanego przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Dziedzictwo Kulturowe priorytetu Kultura Ludowa.

The publication "Catalogue of Folk Decorative Towels' Traditional Embroidery and Lace. Cross-stitch" - an effect of the project "Folk decorative towels from the lands around Bielsk Podlaski - embroidery and lace"
co-financed by the Ministry of Culture and National Heritage of the Republic of Poland within the programme Cultural Heritage, priority Folk Culture.

Выданне „Узорнік традыцыйнай вышыўкі і карунак народнага ручніка. Вышыўка крыжыкам” – вынік праекта „Народны ручнік ваколіц Бельска Падляшскага – вышыўка і карункі”,
суфінансаванага Міністэрствам Культуры і Нацыянальнай Спадчыны ў межах праграмы Культурная Спадчына, прыярытэт Народная Культура.

Druk: Drukarnia Biały Kruk / Printing: Biały Kruk printing office / Друк: Друкарня Белы Крук Białystok 2014 / Bialystok 2014 / Беласток 2014

6.198/B

© 2014 Muzeum Podlaskie w Białymstoku
© 2014 Podlaskie Museum in Białystok
© 2014 Падляшскі Музей у Беластоку